

УДК 341

**THE PREREQUISITES FOR ADAPTATION OF UKRAINIAN
LEGISLATION TO THE REQUIREMENTS OF THE EUROPEAN UNION
ПЕРЕДУМОВИ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА
ДО ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Puhachenko O. V. / Пугаченко О. В.*PhD in Economics, Associate Professor / к.е.н., доцент**ORCID: 0000-0002-2253-050X**Central Ukrainian National Technical University,**Ukraine, Kropyvnytskyi, 8, Prospekt Universytetskyi, 25006**Центральноукраїнський національний технічний університет,**Україна, м. Кропивницький, просп. Університетський, 8, 25006*

Анотація. Досліджено передумови адаптації українського законодавства до вимог Європейського Союзу. Було проаналізовано положення Закону України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» і Постанови ВРУ «Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції» та з'ясовано які дії вчиняє Україна для прискорення адаптаційних процесів. Узагальнено рівні законодавства *acquis communautaire* (*acquis*) із зазначенням конкретних джерел.

Ключові слова: адаптація, законодавство, українське законодавство, Європейський Союз, європейська інтеграція, *acquis communautaire* (*acquis*)

Abstract. The prerequisites for the adaptation of Ukrainian legislation to the requirements of the European Union were studied. The provisions of the Law of Ukraine "On the Nationwide Program for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union" and the Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine "On certain Measures on implementation of Ukraine's Obligations in the sphere of European Integration" were analyzed and clarified what actions Ukraine is taking to speed up the adaptation processes. The levels of *acquis communautaire* (*acquis*) legislation are summarized with specific sources were indicated.

Key words: adaptation, legislation, Ukrainian legislation, European Union, European integration, *acquis communautaire* (*acquis*)

Вступ.

У зв'язку з активізацією євроінтеграційних процесів в Україні, розвитком міжнародного співробітництва, участю у сфері відносин міжнародного розподілу та виробничій кооперації, залученням іноземних інвестицій в економіку України, виходом вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталу необхідне подальше реформування системи бухгалтерського обліку та впровадження методології поширення інформації з економічних питань згідно з міжнародними стандартами для забезпечення відкритості, прозорості та зіставлення показників фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Державна політика України щодо адаптації законодавства формується як складова частина правової реформи в Україні та спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормопроекування, обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського Союзу під час нормопроекування, підготовки кваліфікованих спеціалістів, створення належних умов для інституціонального, науково-освітнього, нормопроектного, технічного, фінансового забезпечення процесу адаптації законодавства України.

Основний текст.

Законом України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» [1] бухгалтерський облік компаній визначено однією з пріоритетних сфер, в яких здійснюється адаптація законодавства України. Ця програма визначає механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в Європейському Союзі. Цей механізм включає адаптацію законодавства, утворення відповідних інституцій та інші додаткові заходи, необхідні для ефективного правотворення та правозастосування.

Метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються Європейським Союзом до держав, які мають намір вступити до нього. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу, що в свою чергу є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики.

Acquis communautaire (*acquis*) – правова система Європейського Союзу, яка включає акти законодавства ЄС (але не обмежується ними), прийняті в рамках Європейського співтовариства, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ. Адаптація законодавства – процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність з *acquis communautaire* (таблиця 1).

Таблиця 1 – Джерела *acquis communautaire*

Рівень	Законодавчі акти
Первинне законодавство	Договір про заснування Європейського економічного співтовариства 1957 р. (з 1993 р. – Договір про заснування Європейського співтовариства), Договір про заснування Європейського співтовариства з атомної енергії 1957 р. з наступними змінами, внесеними Маастрихтським договором

Рівень	Законодавчі акти
	(Договір про утворення Європейського Союзу 1992 р.), Амстердамським договором 1997 р. та Ніццьким договором 2001 р., а також актами про приєднання
	Договір про Європейський Союз 1992 р., із змінами, внесеними Амстердамським договором 1997 р. та Ніццьким договором 2001 р., а також договорами про приєднання
	Договір про злиття 1965 р.
	Акти про приєднання нових держав-членів
Вторинне законодавство	Директива
	Регламент
	Рішення
	Рекомендація або висновок
	Джерело права у формі міжнародної угоди
	Загальний принцип права Європейського співтовариства
	Рішення Європейського суду
	Спільна стратегія у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки, як це визначено статтею 13 Договору про Європейський Союз
	Спільні дії в рамках спільної зовнішньої політики та політики безпеки
	Спільна позиція у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки
	Рамкове рішення щодо гармонізації законодавства в контексті положень Договору про Європейський Союз про співробітництво правоохоронних та судових органів у кримінальних справах (стаття 34 Договору про Європейський Союз)
	Спільна позиція в контексті положень Договору про Європейський Союз про співробітництво правоохоронних та судових органів у кримінальних справах (стаття 34 Договору про Європейський Союз)
Рішення в контексті положень Договору про Європейський Союз про співробітництво правоохоронних та судових органів у кримінальних справах (стаття 34 Договору про Європейський Союз)	

Рівень	Законодавчі акти
	Загальне положення або принцип у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки
Офіційні видання Європейського Союзу	Офіційний вісник Європейських співтовариств (Official Journal of European Communities) Вісник Європейського Суду (European Court Reports)

Адаптація законодавства України здійснюється у такій послідовності: визначення актів *acquis communautaire*, які регулюють правовідносини у відповідній сфері; переклад визначених актів на українську мову; здійснення комплексного порівняльного аналізу регулювання правовідносин у відповідній сфері в Україні та в Європейському Союзі; розроблення рекомендацій щодо приведення законодавства України у відповідність з *acquis communautaire*; проведення економічного, соціального та політичного аналізу наслідків реалізації рекомендацій; визначення переліку законопроектних робіт; підготовка проектів законів України та інших нормативно-правових актів, включених до переліку законопроектних робіт, та їх прийняття; моніторинг імплементації актів законодавства України. Елементом адаптації законодавства є перевірка проектів законів України та інших нормативно-правових актів на їх відповідність *acquis communautaire* з метою недопущення прийняття актів, які суперечать *acquis* Європейського Союзу.

23 червня 2022 року Європейська рада ухвалила рішення про надання Україні статусу кандидата на членство в Європейському Союзі. Це історичне рішення відкриває перед Україною широкі можливості та водночас покладає на українську владу додаткові зобов'язання щодо виконання вимог з адаптації законодавства України до права ЄС та здійснення докорінних політичних, соціально-економічних, правових та інституційних реформ, спрямованих на розбудову розвинутої і сталої демократії та ринкової економіки.

З метою створення належних умов для імплементації положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, об'єднання зусиль законодавчої та виконавчої гілок влади, а також громадянського суспільства у процесі трансформації України на шляху до розбудови правової, соціальної, економічно розвинутої держави, виконання критеріїв членства у ЄС, встановлено, що адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу (*acquis* ЄС), забезпечення відповідності

актів Верховної Ради України зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, праву Європейського Союзу (acquis ЄС) є одним з головних завдань Верховної Ради України, що реалізується спільно з Кабінетом Міністрів України, який є основним суб'єктом ініціювання відповідних законопроектів, шляхом забезпечення узгодження підготовки, включення до порядку денного Верховної Ради України, розгляду та остаточного прийняття законопроектів, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС), виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції [2].

Постанова ВРУ «Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції» передбачає:

- розгляд законопроектів, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС), виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, за наявності таблиць відповідності до них, а також офіційних перекладів відповідних актів законодавства ЄС та/або інших джерел права Європейського Союзу (acquis ЄС);
- створення у комітетах Верховної Ради України підкомітетів з питань адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС), виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;
- проведення додаткової експертизи щодо відповідності євроінтеграційних законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу у Комітеті Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу та/або у Кабінеті Міністрів України;
- переважне застосування процедури другого читання під час розгляду законопроектів, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС), виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції [3].

Висновки.

Було досліджено передумови адаптації українського законодавства до вимог Європейського Союзу. Було проаналізовано положення Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» і Постанови ВРУ «Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції» та з'ясовано які дії вчиняє Україна для прискорення адаптаційних процесів.

Узагальнено рівні законодавства *acquis communautaire* (*acquis*) із зазначенням конкретних джерел.

Література:

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 бер. 2004 р. № 1629-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> (дата звернення: 19.10.2022)

2. Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції : Постанова ВРУ від 29 лип. 2022 р. № 2483-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2483-20#Text> (дата звернення: 19.10.2022)

3. Стешенко А. Парламент затвердив план адаптації законодавства до вимог ЄС. URL: https://lb.ua/news/2022/07/29/524691_parlament_zatverdiv_plan_adaptatsii.html (дата звернення: 19.10.2022)

© Пугаченко О.Б.